

ו:

משקין בית השלחין פרק ראשון מועד קטן

עין משפט
גר מצוה

ואין משקין שדה גרד. פי' בית העצל לפי שהוא רגיל להיות ניש
וגרד גדלים וכן פירש בערוך [ונכנסין] הרב גר"ש כמו
חמלה מיגדר גרד (פסחים דף קז):

וחכמים מתירין בזה ובוה. והני
היינו כעין פלוגתא
במתניתין ות"ק דהלכה הוא ר"א בן
יעקב: **שרי** לתרבוץ. וקשה הא
קיימא לן משנת ר"א (א) קב ונקי ועוד
הקשה בנפוסות דרבינא גופיה
דלמך לעיל (דף ד.) מדלן ירקות
כדי לאוכלן אכל לייפותן אסור אלא
הרומא אסור ומירן דמרינא אינה
כ"א השקאה פורתא ולפי' נראה
ד"פ דה"א מרינא שרי למרינא
אפילו לר"א ד"כ הכי דשרי רבנן
אפלא לשווי חרפא גס לר"א ימיר
ג"כ השקאה פורתא או שמה סבר
כ"א בהשקאה ופליג בהרצאה וי"מ
פלוגתא דשדה גרד לאו היינו
פלוגתא דמתני' דמירי כה ר"א י
וחכמים ופליגי בנפלא לשווי חרפא
מ"ק חשיב ליה הרומא ואסור ורבנן
סברי דלאו היינו הרומא דיש אהוב
יותר אפלא ויהיו נמרים יותר
ומנושלים בטוב ור"מ פי' אמר רבינא
שמע מינה האי מרינא פי' שדה
שלין וזרע עדין שסבר השקוהו
קודם מותר להשקוהו במועד לוורעו
זרע המועד דסבר לה כר"א דלמך
אמר עשהו לפני המועד (א) וקמי
מרינא הי' כמו זרעים ששמו לפני
המועד דהיינו שם מרינא שהרציהו
קודם המועד (א) ומקשינן עלה שדה
גרד אסור משום דלי משקי ליה
האידנא ויכיר קודם אכל לא פסיד
מרינא נמי אי משקה האידנא
קדים ויכיר ולא פסיד וזה השיטה
ר"מ: **מרינא** שדה דבן
בשביעית. לגבי שביעית פי' הקונטרס
השקאה פורתא ונראה שחזר בו ממה
שפירש בנפשה משקין בית השלחין
במועד ולגבי שביעית שרי אפילו בית
העצל ואלו פירשתי במשנה דשביעית
נמי לא שרי אלא בנזית השלחין
דפי' בקונטרס כן אכל ק"ל שמה
הכל איירי בהשקאה גמורה דפליגי
לגבי מועד ר"א י ורבנן פלוגתאיהו
הי בהשקאה מנויה ולדרכה נראה
לי דמירי בהשקאה גמורה אלא לגבי
שלחין שרין השקאה נקט משקין
וגבי בית העצל קרי הרצאה לן
ר"א י ויתר פי' הקונטרס שנמשנה
ולפי' דהכל ד"ל בהשקאה גמורה
אסורה בנזית העצל והרצאה מועטת
שרי בשביעית ובמועד אסור אפילו
הרצאה מועטת לר"א בן יעקב ולרבנן
שרי אפי' השקאה גמורה:

צדין את האישות במועד ובשביעית.
חיימה מאי קמ"ל בשביעית
והלא אין זו עבודה קרקע ורבי
יהודה מאי עממא דאסר דכרכו וי"ל
דודאי צריך למסקל אגזים
מתוך שדה כשפסגה האישות ומנ
נוטל העלימות ומנחה המנוגעת בלחך וכן בגרד של
צורות וכו' אישות מפורש בירושלמי חולדה:
עד
הני בעפר דהני: **גשרא**. גמלא. שאין לו גשר אלא מנסר אחד: ומלרא. עדיין קטן מגמלא אין יכול להלך עליו אלא
שקטריס חל אחד משני עברי הנהר בשמי ימיות ואומין זו והולכין על אותו גשר צר. אכל אי איכא חד מנן מירין הני בחורי דהי:
על
אלא שמרינא שדה לכן בשביעית כרי שצמחו ירקות לתוצא שביעית. אישות. פי' ברה שאין לה עינים. כדכתיב נפל אשת כל חור ששם. וירושלמי אישות זו חולדה. תיר צדין את האישות ואת העכברים משה אילן
ומשדה הלכן, ומחריבין חורי גמלים, כיצד עושה מביא עפר תיחזק עם הגמלים מחור זה והן חונקין זה את זה. והוא דקיימי אלו מחריבין בחרי עברי נהר. וליכא הוה לא גשר ולא גמלא ולא מיצרא
ולא תיחזק שיכולין לחזור בחור שלהן.

מסורת הש"ס

(א) נשקלם פ"א הי"ב עור
שם פירא ח"ב (ב) לעיל
(ג) (ב) נשקלם פ"א הכרס
א"ר רב הונא (ד) (ב) נשקלם
מרתם הכרס פי' קע אפלא
ר"א בן יעקב חומר בשאמור
(ה) (ב) נשקלם פ"א
הכרס א"ר רבא (ו) (ב) נשקל
ר"ש פי' דשביעית מ"י,
(ז) פ"א ר' יהודה וכן גימט
התוספות (ז) וכן גר"ק
והאש"י וכן בשאלות
פרשת הגרסא פי' קע וכן
בפסוק דלקמן (ז) ר' יהודה
אומר (ז) (א) (ב) נשקלם
פ"א (ז) (ב) נשקלם: גימט של
ירקות.

תורה אור השלם

1. כמו שכלול המס
ידלק נפל אשת כל חור
ששם: חולדה נה ט

הגהות הב"ח

(א) ר"ש ד"ה דמאי פי'
רירות טפלות. ר"כ דלמך
כל שעה שהלך ליה טפלת
ממנו: (ב) ר"ש ד"ה שרי
וכי' שמת ר"א בן יעקב
ק: (א) בא"ד ששמו לפני
המועד מותר להשקוהו
במועד וקמרינא
ס"י: (ז) בא"ד ומקשינן
עלה שדה. ר"ש ג' שכן הירף
חז"ל דלא דקאמרינא שדה גרד
מ"מ פי' ה"א קושא על
רבינא ולא פריך ולכן לית
הלכות טויה פ"ש:

הגהות הנ"א

[א] נ"ב משקין צ"ל
מרינא (נ"ב) (נ"ב)
[ב] שם מ"ר אין מרינא:
שדה לנן מרינא ולא
במועד כ"ל: [ג] ר"ש
ד"ה אמר רב יהודה הא
דלמך ר"א אכל לא יסק
כ"י ר"כ אכל אסור פי'
דקאי אפסא אגזים שלא
שמו (ז) (א) פי' (נ"ב):

לעזי רש"י

לימ"צ. חילוק.

מוסף רש"י

כל סאה. מנויה. איש
בה רובע. הקב. מניין
אחר ימעת. דלא ליהוי
רובע ואחר קרועט. וכן
פי' רבינו מנחם ל"א מרטי
אכל שלא נשכר עדיין
ימעת. אכל אם נשכר אין
לחם עור תקנה. סכנר
נאכרי נשכרם דנפיקא לן
בפיקל כל שעה (פסחים
כח.) מהמלה הורע. וזרע
משקין בהרצאה. ובספרי
נמי מנא ליה כדכתיב
התנועה המשפיר (והי"מ)
ב"ב ד"א. מושקין את
המים מאילן לאילן.
בחולל כל מועד. אם ימי
תחת אילן אחד עושין דין
קטן מאילן לאילן זה
שמיטת המים מאילן זה
לאילן אחר ודע"ב ב"ב
ולבדל שלא יסקה את
כל השדה. בנזית אכל
קמ"י הרומא ח"א (טו).

רובע. הקב אחד מ"כ כסאה: הכי גרסי' ימעת. שאם זרע רובע
הקב ימעתו יעקרו: והפניא כל השדה כולה. זאת אמרת ימעת:
שמונשין שדוסיק. שלומי צ"ד משלחן דשנוטלין הכלאים מאליו
מתנכס: מתנ"י מושקין

השלחין דפסידא ימירא איכא אכל לא
ישקה את השדה כולה שדה בית
העצל: זרעים שלא שמו לפני המועד.
שלא היו מלומדין לשמות ממד לפני
המועד: לא יסק כמועד. דהואיל
ולא משקה לכו מדיר לפני המועד
לא היו ליה פסידא אי לא משקה
לכו במועד: ומכנים מפריס כוס
כוס. להשקות את כל השדה כולה
ולהשקות במועד זרעים שלא שמו
לפני המועד והאי חכמים היינו ר"מ
דלמך לעיל (דף ד.) משקין ממנו
אפי' שדה בית העצל: **גמ' אמר**
רב יהודה. הא דלמך ר"א אכל לא
יסקא (א) את השדה כולה אכל אם
הימה שדה מנוגעת לחם יבשה מותר
להשקותא אפי' דהוה שדה בית
העצל דכיון דהוא לחם עד השמא
אי לא משקה לה הו' פסידא ימירא:
שדה גרד. יבשה מעולס שאין צריך
להשקותא במועד לא אמרו אלא בורעים
שלא שחו מלפני המועד אבל זרעים ששחו
לפני המועד מותר להשקותא במועד ואם
היתה שדה מנוגעת מותר ואין (א) משקין שדה
גרד במועד וחכמים מתירין בזה ובוה
אמר ר"בנא שמע מינה האי תרביצא שרי
לתרביצי בחולא דמועדא שדה גרד מאי
טעמא דאפלא משוי לה חרפא ה"א אפלא
משוי לה חרפא ת"ר (א) מרינא שדה לכן
בשביעית אבל לא במועד והא תניא
'מרינא בן במועד בין בשביעית אמר
רב הונא לא קשיא הא ר"א בן יעקב הא
רבנן תניא אידך מרינא שדה לכן ערב
שביעית כדי שיצאו ירקות בשביעית ולא
עוד אלא שמרינא שדה לכן בשביעית
כדי שיצאו ירקות למוצאי שביעית:

מתני' צדין את האישות ואת העכברים
משדה האילן ומשדה הלכן כדרכו במועד
ובשביעית וי"חכ"א משדה האילן כדרכו
ומשדה הלכן שלא כדרכו ומוקרינן את
הפירצה במועד ובשביעית בונה כדרכו:
גמ' מאי אישות אמר רב יהודה ברה שאין
לה עינים אמר רבא בר שימעהל ואיתימא
רב יימר בר שלמיא מאי קרא יכמו שכלול
תמס ידלק נפל אשת כל חור ששם ת"ר צדין
את האישות ואת העכברים משדה הלכן
ומשדה האילן כדרכו ומוחריבין חורי גמלים
כיצד מחריבין רשב"ג אומר מביא עפר מחור
זה ונותן לתוך חור זה והן חונקין זה את זה
אמר רב יימר בר שלמיא משמיה דאביי
והוא דקאי בתרי עברי נהרא והוא דליכא
גשרא והוא דליכא גמלא והוא דליכא מצרא
עד

(א) רירות נפלות ממנו עד שהוא נימות ומת. תמס כמו ונמס:
נפל אשם כל חור ששם. כלומר כן אישות נפלות מתאוס
לארץ וממס דלא חור: ומוקרינן זו אש זו. מפני שמריחין את
העפר ואין מכיין באותו עפר: ופוא דקאי כפרי עברי נכרה.
דכיון דליכא הפסק מים בין הני תמתי חורי גמלים אין מכיין
על
קטן קטן מגמלא אין יכול להלך עליו אלא
הני בעפר דהני: **גשרא**. גמלא. שאין לו גשר אלא מנסר אחד: ומלרא. עדיין קטן מגמלא אין יכול להלך עליו אלא
שקטריס חל אחד משני עברי הנהר בשמי ימיות ואומין זו והולכין על אותו גשר צר. אכל אי איכא חד מנן מירין הני בחורי דהי:
על
אלא שמרינא שדה לכן בשביעית כרי שצמחו ירקות לתוצא שביעית. אישות. פי' ברה שאין לה עינים. כדכתיב נפל אשת כל חור ששם. וירושלמי אישות זו חולדה. תיר צדין את האישות ואת העכברים משה אילן
ומשדה הלכן, ומחריבין חורי גמלים, כיצד עושה מביא עפר תיחזק עם הגמלים מחור זה והן חונקין זה את זה. והוא דקיימי אלו מחריבין בחרי עברי נהר. וליכא הוה לא גשר ולא גמלא ולא מיצרא
ולא תיחזק שיכולין לחזור בחור שלהן.

